

Britská královská sbírka poštovních známek

V souvislost s úmrtím britské královny Alžběty II. tisk na celém světě probírá i dědictví, které po sobě zanechala. Její závěť – stejně jako závěť jejího manžela Filipa – je sice neveřejná, ale komentátoři už rozebírají, co komu připadne z jejího rozsáhlého majetku. Alžběta totiž patřila k nejbohatším ženám světa, a i když mnohé z toho, co ji obklopovalo, patří ve skutečnosti státu, její soukromý majetek byl ohromující.

Nás zajímá samozřejmě především slavná královská sbírka poštovních známek, z níž jsme mohli obdivovat modrý a červený Mauricius, jež Alžběta zapůjčila na některé významné filatelistické výstavy u nás. Základy této sbírky položil princ Alfréd (1844-1900), čtvrté dítě a druhý syn královny Viktorie. Alfréd byl sám panovníkem jako vévoda Sasko-Kobursko-Gothajský, před tím byl námořním důstojníkem (dosáhl hodnosti admirála) a byl i proslulým cestovatelem. Koncem 60. let 19. století obeplul svět a jako první člen britské královské rodiny navštívil Austrálii (tady byl zraněn při atentátu, ale pokračoval v cestě) a Nový Zéland, a dále Indii, Hongkong a mnoho dalších, pro nás exotických míst.

Vedle toho byl zapáleným sběratelem známek, Wikipedie na jeho stránce v rubrice povolání dokonce uvádí: filatelista, politik a aristokrat – a to přesně v tomto pořadí!

A další – prakticky neznámá – zajímavost, která jej pojí s filatelistickou historií: Alfréd byl zetěm ruského cara Alexandra II., s jehož dcerou Marií Alexandrovnou měl šest dětí.

Nejmladší z nich, Beatrix (1884-1966), se provdala za španělského infanta

Alfonse Orleánského, vévodu Gallierského. A tady je to nečekané spojení s další osobností světové filatelie, s nám dobře známým Filipem Ferrarym.

ženy Josefíny. Ta si jej ponechala i po sňatku se švédským korunným princem Oskarem, pozdějším švédským a norským králem.

Název odkazuje na severoitalskou provincii a okolí města Boloňa. V roce 1837 Oskar prodal majetek spojený s vévodstvím markýzi Ferrarimu, kterého o rok později papež Řehoř XVI. povýšil na vévodu z Gallieri a tento titul mu potvrdil i italský král. Filip Ferrary, nejslavnější sběratel známek v historii, později nazývaný král filatelistů, se však otcova vévodského titulu vzdal a jeho matka Marie jej tedy odkázala nejmladšímu synovi Ludvíka Filipa I., posledního francouzského krále. Ludvík Filip byl přítelem rodičů Filipa Ferraryho a dokonce jeho kmotrem – po něm má tedy své křestní jméno.

Od té doby patří titul vévody z Gallieri orleánské větvi španělské královské rodiny a díky tomu je král filatelistů Filip Ferrary vlastně mimo jiné spojen i s britskou královskou rodinou, majitelkou nejslavnější filatelistické sbírky světa.

Alfrédovu sbírku získal jeho bratr Edvard, který ji předal svému synovi Jiřímu, pozdějšímu králi toho jména pátému.

Ten byl od mládí opravdu zapáleným sběratelem, a nejspíš i díky tomu Edvard VII. v roce 1906 udělil Londýnské filatelistické společnosti, nejstarší na světě,

právo užívat označení královská. V té době Jiří, jako vévoda z Yorku, byl už deset let v jejím čele a zůstal jím až do své korunovace v roce 1910. Členové společnosti mu jako svatební dar věnovali v roce 1893 album s více než půldruhem tisícem

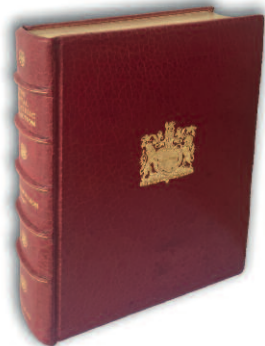
známek. K filatelii vedl i své děti, z nichž dva synové, Edvard a Jiří, se rovněž stali králi, i když první jmenovaný jen na krátkou dobu a bez korunovace – ovšem na známkách jeho portrét vyšel.

O tomto údobí těsně před druhou světovou válkou pojednával film Králova řeč, v němž si Colin Firth jako Jiří VI. roztomile stěžuje logopedovi, že u nich doma si jako kluci nemohli hrát s vláčky, protože tatínek rozhodl, že prostě budou sbírat známky! Není tedy divu, že rovněž přispěl k rozvoji sbírky.

V roce 1952, tedy v době nástupu Alžběty II. na trůn, vyšla objemná kniha se stručným a jednoznačným názvem *The Royal Philatelic Collection – Královská filatelistická sbírka*.

Jejím autorem je sir John Wilson, který má díky tomu svou stránku na Wikipedii. Kniha je považována za nejkrásnější filatelistickou publikaci v historii, a není divu – řada ilustrací je provedena v podobě grafických listů. Tomu odpovídala i prodejní cena 60 guineí (což

byl odkaz na starobylou minci v hodnotě jedné libry a

jednoho šilinku). Pokud bychom zkusili přepočítat, kolik to v roce 1952 představovalo, dojdeme k překvapivě vysoké hodnotě. Zpravodajský portál www.telegraf.co.uk uvádí, že hodnota tehdejší libry odpovídá asi 25 až 30 librám dnešním, tedy nějakým patnácti až osmnácti stům, což v přepočtu odpovídá asi 60.000 našich dnešních korun! V některých směrech je přitom tento rozdíl ještě mnohem větší. Průměrná mzda muže byla v roce 1952 devět liber týdně (dnes cca 500 liber), průměrná mzda ženy 5 L (dnes 330), průměrný dům stál cca 1.800 – 1.900 L (dnes 160.000). Poštovné za listovní zásilku o základní váze činilo v roce 1952 dvě a půl pence (tehdy libra obsahovala 240 pencí a bylo za ni tedy možné odeslat 96 záselek, dnes činí (podle třídy) zhruba 50 pencí (takže za libru o 100 pencích je možné odeslat dvě zásilky). Prodejní cena 60 liber byla tedy v roce 1952 opravdu astronomická – průměrně placený zaměstnanec by na knihu vydělával neuvěřitelných 7 týdnů! "

Příspěvek každého z britských panovníků je ve sbírce zařazen do alb vždy jiné barvy – ta z éry Jiřího V. jsou v barvě červené (a je jich více než tři sta!), z éry Jiřího VI. jsou modrá a údobí Alžběty II. zelená. Jaká barva bude zvolena pro alba z právě nastalého panování Karla III. nevíme, a vlastně ani, zda se o známky zajímá. Jistě by to ale bylo zajímavé zjistit, což by mohl být úkol pro některého čtenáře. Pokud chcete přispět k obsahu našeho časopisu, zkuste vypátrat co nejvíc o současnosti britské královské sbírky a tom, jestli k ní má nový král či někdo jiný z jeho rodiny vztah a zajímá se o ni. Zajímavé informace samozřejmě rádi otiskneme!

FB

"Jde o citaci z mého článku ve F7/15 na s. 42, takže údaje mohou být už změněné.